

De Stemming van 16 november 2014

Rondom de PvdA is de afgelopen dagen weer veel gebeurd. Daarom zijn er een serie extra vragen gesteld over de electorale positie van de PvdA.

Bij de peiling van deze week staat de PvdA nu op 11 zetels, 1 zetel minder dan vorige week. Deze score is 1 zetel hoger dan het dieptepunt van 10 zetels, die de PvdA in het voorjaar een paar keer haalde. Het lijkt erop dat deze score een harde ondergrens is van de PvdA. Ondertussen blijft ook de VVD dalen, die nu op 23 zetels staat. D66 en CDA stijgen 1 zetel naar resp. 22 en 24 zetels. Daarmee haalt het CDA de hoogste score sinds het voorjaar 2010 en is landelijk groter dan de VVD. (Aan het eind van ons verslag gaan we in op het grote verschil t.a.v. CDA en D66 met de Politieke Barometer).

De PVV blijft de grootste partij, met 28 zetels, CDA, VVD en D66 staan resp. op 24,23 en 22 zetels. Op afstand gevolgd door SP (17) en grote afstand door PvdA (11).

In het licht van de aanstaande Eerste Kamerverkiezingen en het feit dat er toenemende onzekerheid is of de huidige regering 2017 wel zal halen is het interessant om vast te stellen dat CDA, VVD en D66 samen nu op 69 zetels staan. Mocht die combinatie bij de Eerste Kamerverkiezingen een meerderheid halen dan zal dat een bijzondere dynamiek gaan geven aan de onderlinge politieke verhoudingen en de stabiliteit van de regeringscoalitie.

<i>in zetels Tweede Kamer</i>	TK2012	9-11 2014	16-11 2014	Vershil vorige week	Versch. TK2012
VVD	41	24	23	-1	-18
PvdA	38	12	11	-1	-27
PVV	15	28	28		13
SP	15	17	17		2
CDA	13	23	24	1	11
D66	12	21	22	1	10
ChristenUnie	5	6	6		1
GroenLinks	4	7	7		3
SGP	3	4	4		1
Partij voor de Dieren	2	5	5		3
50PLUS	2	2	2		
PiratenPartij		1	1		1
Totaal	150	150	150		
VVD+PvdA	79	36	34	-2	-45
VVD+CDA+D66	66	68	69	1	3
VVD+PvdA+D66+ChristenUnie+ SGP	99	67	66	-1	-33

Er zijn een serie vragen gesteld over de positie van de PvdA. Die zijn afgezet naar de groep die in 2012 PvdA heeft gestemd en de groep die nu aangeeft PvdA te stemmen (resp. 25% en 7% van de kiezers).

Uit de onderstaande stellingen blijkt dat met name het samenwerken met de VVD in de regering de PvdA electoraal veel kwaad doet. Zelfs degenen die nu nog steeds PvdA kiezers geven dat voor ongeveer de helft aan.

Stellingen over de PvdA

<i>percentage mee eens</i>	Allen	Bij TK2012 PvdA	Stemt nu PvdA
De PvdA heeft in de 20e eeuw grote verdienste voor Nederland gehad	44%	64%	88%
Het was een goede keuze van de PvdA om met de VVD samen een regering te vormen	30%	26%	49%
Ik weet niet waar de PvdA voor staat	56%	50%	31%
De PvdA legt haar beleid niet goed uit aan de burger	56%	60%	63%
De leiding van de PvdA pleegt verraad aan haar eigen uitgangspunten	55%	58%	24%
De PvdA kan beter opgeheven worden	42%	26%	0%
Het is gewoon wachten op een goede nieuwe leider en de PvdA komt electoraal weer terug	36%	48%	41%

De meerderheid van degenen die in 2012 PvdA hebben gestemd geeft aan dat de PvdA beter uit het kabinet kan stappen. Onder alle Nederlanders is dat 46%.

Vindt u dat de PvdA beter uit het kabinet kan stappen?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen	Bij TK2012 PvdA	Stemt nu PvdA
Ja	46%	51%	10%
Nee	42%	39%	75%
Weet niet/geen antwoord	13%	10%	15%
Totaal	100%	100%	100%

Ongeveer de helft van de kiezers die in 2012 PvdA hebben gestemd, geeft aan het beter te vinden als Samsom als leider van de PvdA aftreed. Onder degenen die nu nog PvdA stemmen is dat 22%.

Vindt u dat Samsom beter kan aftreden als leider van de PvdA?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen	Bij TK2012 PvdA	Stemt nu PvdA
Ja	52%	49%	22%
Nee	32%	33%	60%
Weet niet/geen antwoord	15%	18%	18%
Totaal	100%	100%	100%

Ten slotte: Op verschillende plekken wordt gewezen op het grote verschil tussen onze peiling en die van de Politieke Barometer t.a.v. CDA en D66. Terwijl bij onze peiling het CDA nu iets groter is dan D66 is bij de Politieke Barometer het CDA ongeveer de helft van D66.

Zowel bij de Politieke Barometer als bij onze peiling is de score van zowel het CDA als D66 vrijwel hetzelfde is als eind mei toen de Europese Parlementsverkiezingen in Nederland werden gehouden. Op 15 mei stond het CDA bij de Politieke Barometer op 15 zetels en D66 op 29 zetels. Op dit moment is dat resp 14 en 28. Bij ons stond D66 toen op 24 en het CDA op 21.

De uitslag van de Europese Parlementsverkiezingen was echter dat D66 en het CDA vrijwel dezelfde score haalden (ruim 15%). In Tweede Kamerzetels zou dat 23 zijn geweest. Volgens het exit-onderzoek dat Ipsos toen publiceerde was de opkomst op die dag onder de D66-kiezers van 2012 hoger dan die van het CDA. Waaruit op te maken is dat bij een hogere opkomst in ieder geval niet ruim boven het CDA was geëindigd.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 was het CDA de grootste partij geworden met bijna 15% van de stemmen. En dat gebeurde terwijl de lokale partijen bijna 28% haalden van de stemmen, zodat er minder over bleven voor de landelijke partijen.

Deze scores geven zowel aan dat het CDA landelijk in het de eerste helft van 2014 ruim boven de 20 zetels stond en dat D66 toen niet groter was dan het CDA. De scores toen van de Politieke Barometer waarbij D66 2 keer zo groot was als het CDA waren aantoonbaar onjuist. Zoals Ipsos trouwens zelf had kunnen weten nadat ze op de avond van de gemeenteraadsverkiezingen op basis van hun onderzoek, via dezelfde aanpak als de Politieke Barometer, het CDA in de prognose fors hadden onderschat.

Het is vanuit onderzoeksperspectief volledig onbegrijpelijk waarom de Ipsos na de Europese Parlementsverkiezingen geen correctie heeft toegepast van haar onderzoeksmethode en nog steeds dezelfde compleet verkeerde cijfers presenteert voor D66 en het CDA.

Ook op een andere manier is aan te tonen dat het CDA ruim boven de 20 zetels staat: De uitslag van het CDA heeft doorgaans een nauwe samenhang met het aandeel christenen dat naar de kerk gaat in Nederland. Dat neemt door de jaren geleidelijk af, waardoor het CDA trendmatig door de jaren heen geleidelijk daalt. De uitslag van het CDA in 2010 (21 zetels) zat al aan de onderkant van die trendlijn (mede doordat men uitgekeken was op Balkenende en de VVD in een strijd was om de grootste partij met de PvdA).

In 2012 met 13 zetels was dat helemaal het geval, deels door het schisma binnen het CDA over het samenwerken met de PVV en deels doordat er wederom een tweestrijd was tussen VVD en PvdA wie de premier mocht leveren.

Een score ergens tussen de 20 en 25 zetels bij het CDA is vanuit die trendlijn gezien een "normale" score voor het CDA. De 14 zetels die de Politieke Barometer op dit moment aangeeft is evident een grove onderschatting van de electorale positie van het CDA op dit moment.

Hoewel het nog 4 maanden is tot de verkiezingen voor de Provinciale Staten in maart 2015, zal het zeker zo zijn dat het CDA dicht bij D66 zal eindigen, zo niet erboven.